जि.प्र.का. सप्तरी द.नं. २२/०४८/०४९

राजविराज दैनिक

स.जि.हु.का.द.नं. ५/०६४/०६५

वर्ष ३५ अंक २२८ २०८३ साल वैशाख २ गते बुधबार (15 Apr 2026 Wednesday) मूल्य रु. ५/-

लागु औषधको दुर्व्यसनबाट टाढा रहौं

लागूऔषध सेवनले मानिसको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्य बिग्रन्छ, धन सम्पतिको वर्वाद गर्दछ, यसको प्रयोगबाट आफू, परिवार, समाज र राष्ट्रलाई नै अपुरणिय क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता पदार्थदेखी टाढा रहौं।

Log in : rajbirajdainik.com.np

यस अंक भित्र : २ पृष्ठमा : २०८२ सालको खेलकुदलाई ... ३ पृष्ठमा : जलवायुजन्य जोखिम ... ३ पृष्ठमा : अमेरिका-इरान वार्तामा ...

विभिन्न मुद्दाका १४ जना फरार प्रतिवादी पक्राउ

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, १ वैशाख ।

सप्तरी प्रहरीले अदालको फैसला कार्यान्वयन गर्ने शिलशिलामा विभिन्न मुद्दाका १४ जना फरार प्रतिवादीहरुलाई पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा घरेलु हिंसाका १०, कुटपिटका दुई, जालसाजीका एक र चेक अनादर मुद्दाका एक जना गरी १४ जना प्रतिवादीहरु रहेका छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका अनुसार सप्तरी जिल्ला अदालतबाट घरेलु हिंसा मुद्दामा अग्निसाईर कृष्णसावरण गाउँपालिका २ का रामकुमार चौधरी र नवीन कुमार चौधरीलाई तीन महिना कैद र १० हजार जरिवना, सोही ठाउँका बसन्त चौधरी, सूर्यनारायण सिंह, हिरन चौधरी, सुर्यनारायण चौधरी, विवेक पौडेल, उर्मिला चौधरी, विवेक पौडेल, नारायण चौधरी र रामसागर चौधरीलाई जनही तीन हजार जरिवाना तोकिएको थियो ।

यस्तै कुटपिट मुद्दामा साविक १ नं. जोगिनियाँ १ का रामप्रसाद मुखियालाई ७२ रुपैयाँ र विनोद मुखियालाई ९६ रुपैयाँ जरिवाना भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

मुद्दामा अदालतबाट तोकिएको जरिवाना पश्चात फरार रहेको १४ जना प्रतिवादीहरुलाई पक्राउ गरी सोमबार सप्तरी जिल्ला अदालतमा दाखिला गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रहरी निरीक्षक विजय कार्कीले जानकारी दिए ।

कोशीमा नुहाउने क्रममा युवकको डुबेर मृत्यु

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, १ वैशाख ।

सप्तरीको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकास्थित कोशी नदीमा नुहाउने क्रममा एक युवकको डुबेर मृत्यु भएको छ ।

नगरपालिकाको वडा नं. १ स्थित कोशी ब्यारेजदेखि करिब एक किलोमिटर उत्तरतर्फ सप्तकोशी नदीको बाँध क्षेत्रमा मंगलबार नुहाउने क्रममा सोही ठाउँका वडा नं. ३ पोर्ताहा घर भएका २० वर्षीय रितेश यादवको मृत्यु भएको हो ।

साथीसँग नुहाउन गएका उनी अचानक डुबेर बेपत्ता भएपछि घटनाबारे सुरक्षा बेस भारदहमा खबर गरिएको थियो ।

प्रहरीले खबरपाएपछि सुरक्षा बेस भारदहबाट ७ जना र इलाका प्रहरी कार्यालय भारदहबाट ७ जनाको संयुक्त टोलीले खोजी कार्य सुरु गरेकोमा कोशीनदीमा नुहाएको स्थानबाट १० मिटर दक्षिणतर्फ करिब १२ फिट गहिराइमा डुबिरहेको अवस्थामा रितेशको शव फेला परेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रहरी निरीक्षक विजय कर्कीले जानकारी दिए ।

शवलाई पानीबाट बाहिर निकालेर आवश्यक कानुनी प्रक्रिया अगाडि बढाइएको प्रहरीले जनाएको छ ।

सलहेश फूलबारीमा भक्तजनको घुइँचो

सिरहा, १ वैशाख (रासस) ।

सिरहाको प्रसिद्ध ऐतिहासिक तथा धार्मिकस्थल सलहेश फूलबारीमा मंगलबार नयाँ वर्ष २०८३ को अवसरमा भव्य मेला लागेको छ ।

हरेक वर्ष वैशाख १ गते मात्र फुल्ने विश्वास गरिने दुर्लभ सुनाखरी फूलको दर्शन गर्न र पूजाअर्चना गर्न मंगलबार बिहानैदेखि श्रद्धालुहरूको घुइँचो लागेको छ । लहान नगरपालिका-१२ र २२ मा फैलिएको करिब नौ बिघाको यस फूलबारीमा रहेको हारमको रूखमा मंगलबार बिहानैदेखि सुनाखरी फूल ढकमक्क फक्रिएको छ । १४औँ शताब्दीका लोकनायक राजा सलहेश र उनकी प्रेमिका मालिनीको प्रेमको प्रतीक मानिने यो फूल हेर्न नेपालका विभिन्न जिल्लाका साथै सीमावर्ती भारतीय सहरहरूबाट हजारौँको सङ्ख्यामा भक्तजनहरू आइपुगेका छन् ।

मेला व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष दशमीलाल चौधरीका अनुसार बिहान ४:०० बजेदेखि नै मन्दिरमा पूजा गर्नेहरूको लामो लाइन लागेको छ । तराईको पासवान समुदायका इष्टदेव मानिने राजा सलहेशको पूजा गर्दा मनले चिताएको पुग्ने, निःसन्तानहरूलाई सन्तान प्राप्ति हुने तथा विभिन्न रोगव्याधिबाट मुक्ति मिल्ने धार्मिक विश्वास रहेको छ ।

भक्तजनको अत्यधिक चापलाई व्यवस्थापन गर्न मेला क्षेत्रमा सुरक्षा व्यवस्था निकै कडा पारिएको छ । नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीको टोलीले भीडभाड नियन्त्रणका लागि गस्ती बढाएका छन् भने सुरक्षा संवेदनशीलतालाई ध्यानमा राख्दै सादा पोसाकका प्रहरी र 'सिसीटिभी क्यामेरा'बाट समेत निगरानी भइरहेको छ ।

अत्यधिक भीडका कारण यातायात र हिंडडुलमा

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

लागुऔषधसहित दुई जना नियन्त्रणमा

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, १ वैशाख ।

सप्तरी प्रहरीले लागुऔषधसहित दुई जना युवकलाई नियन्त्रणमा लिएको छ ।

पक्राउ पर्नेमा सुरुङ्गा नगरपालिका वडा नं. २ हर्दिया टोलका १८ वर्षीय राजेश पासमान र सोही नगरपालिका वडा नम्बर ३ कनकपुरका १६ वर्षीय मंदिप विक छन् ।

मोटरसाइकल चालक सुरुङ्गा ३ लक्ष्मीपुरस्थित भित्री सडक खण्डमा सोमबार चेकजाँचका क्रममा भुसि महलियाबाट लक्ष्मीपुर सिंहटोलतर्फ जाँदै गरेको स.७ प.१८०७ नम्बरको मोटरसाइकल रोकी जाँच गर्दा लागुऔषध बरामद भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रहरी निरीक्षक विजय कर्कीले जानकारी दिए ।

मोटरसाइकल चालक राजेश संगै पछाडि सवार मंदिप विकले बोकेको रातो प्लास्टिकको झोलाभित्रबाट करिब १५० ग्राम गाँजा र २४ पिस नाइट्राजेपाम ट्याब्लेट फेला परेको उनले बताए ।

बरामद लागुऔषध तथा मोटरसाइकलसहित दुबै जनालाई नियन्त्रणमा लिई थप अनुसन्धान भईरहेको प्रहरीले जनाएको छ ।

घातक विषादी नियन्त्रणमा कडाइ गर्न स्थानीय तहलाई अनुरोध

काठमाडौँ, १ वैशाख (रासस) ।

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले तरकारी तथा फलफूलमा अनियन्त्रित रूपमा प्रयोग भइरहेका घातक र प्रतिबन्धित विषादी नियन्त्रणका लागि देशभरका स्थानीय तहलाई अनुरोध गरेको छ ।

हालैका दिनमा विभिन्न सञ्चार माध्यममा आएका समाचार र सरोकारवाला निकायको सूचनालाई आधार मान्दै मन्त्रालयले मानव स्वास्थ्य र वातावरणीय सन्तुलनमा गम्भीर खतरा देखिएको भन्दै उक्त कदम चालेको हो ।

मन्त्रालयको कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसाय प्रवर्द्धन महाशाखाले सबै स्थानीय तहहरूलाई सोमबार पत्राचार गर्दै पाँच बुँदे पत्र जारी गरेको छ । नेपालको संविधानले कृषि तथा कृषि उत्पादन व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई सुम्पिएकाले जनताको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष जोडिएको यो विषयमा स्थानीय सरकारको भूमिका निर्णायक हुने जनाइएको छ ।

राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ सफल पारौं !

"अर्थतन्त्र मापनको लागि आर्थिक गणना"

- आर्थिक गणना किनः देशमा सञ्चालित उद्योग, प्रतिष्ठान तथा व्यवसायको वास्तविक अवस्था पहिचान गरी वस्तुनिष्ठ नीति निर्माणको लागि आधारभूत तथ्याङ्क प्राप्त गर्न,
- गणना अवधिः २०८३ वैशाख २ गतेदेखि असार ७ गतेसम्म,
- कसलाई समेट्नेः सबै उद्योग, व्यापार, व्यवसाय, शैक्षिक एवं स्वास्थ्य संस्था, बैंक तथा सेवाप्रदायक निकायहरू।

तथ्याङ्क ऐन, २०७९ अनुसार विवरण पूर्ण गोप्य रहनेछ।

सत्य-तथ्य विवरण दिऔं, राष्ट्र निर्माणमा योगदान गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

२०८२ सालको खेलकुदलाई फर्केर हेर्दा

राजु सिलवाल

काठमाडौं, १ वैशाख (रासस)।

२०८२ सालमा नेपालको खेलकुद गतिविधि उपलब्धिका हिसाबले समग्रमा मिश्रित खालक रह्यो। एक वर्षको अवधिमा नेपालको सहभागिता विश्वस्तरीयदेखि विभिन्न अन्तरराष्ट्रिय प्रतियोगितामा उल्लेख्य रुपमा भएको थियो। यस क्रममा केही अन्तरराष्ट्रिय पदक भित्र्याउन नेपाली खेलाडी सफल भए। मुलुकभित्र आयोजित विविध खेलकुद प्रतियोगिताले खेलकुद क्षेत्रलाई व्यस्त बनायो।

यस्तै खेलकुदलाई व्यावसायिकतातर्फ जोड्ने काममा पनि यस वर्ष केही उल्लेखनीय प्रयास भएका छन्। यद्यपि, यो वर्ष नेपाल ओलम्पिक कमिटीमा तालाबन्दी, अखिल नेपाल फुटबल सङ्घ (एन्फा)को निलम्बनजस्ता कार्यले नियमित खेलकुद गतिविधिमा अवरोध पुग्न गएको छ।

खेलाडी पनि सांसद

२०८२ सालको अन्ततिर नेपालको खेलकुद जगतले आफ्ना दुई सदस्यलाई सङ्घीय संसद्को विधायकको रुपमा प्राप्त गऱ्यो। प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा नुवाकोट क्षेत्र नं २ बाट निर्वाचित सांसद डा अच्युतम लामिछाने पूर्वताइक्वाण्डो खेलाडी हुनुहुन्छ। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका सांसद डा लामिछानेले दक्षिण कोरियाबाट खेलकुद विज्ञानमा पिएचडी उपाधि हासिल गर्नुभएको थियो। उहाँले राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्मा खेलकुद विज्ञान विज्ञका रुपमा समेत कार्य गरिसक्नुभएको छ। सन् २०२४ मा माल्दिभ्समा भएको १५औं विश्व बडी बिल्डिङ च्याम्पियनसीपमा रजत पदक जित्न सफल खेलाडी रजनी श्रेष्ठ प्रतिनिधिसभामा सांसद बन्नुभएको छ। उहाँ पनि रास्वपाको समानुपातिकतर्फ सांसद पदमा निर्वाचित हुनु भएको छ। उहाँले सन् २०२३ मा ५५ औं एसियन बडि बिल्डिङ च्याम्पियनसीपमा स्वर्ण पदकका साथै अन्य विभिन्न प्रतियोगितामा मुलुकका लागि पदक जितिसक्नु भएको छ। यसरी खेलकुद बुझेका व्यक्ति नै सांसद बनेपछि अब संसद्मा खेलाडीका मुद्दा उठाउन सहज भएको महसुस गरिएको छ।

क्रिकेटको कमाल

नेपालको खेलकुदको आधिकारिक संस्था राष्ट्रिय खेलकुद परिषदअन्तर्गत सयौं खेलका सङ्घ भए पनि केही वर्षयता क्रिकेटले अन्य खेलका सङ्घलाई उछिन्दै आइरहेको छ। नेपाली क्रिकेट खेलाडीका लागि २०८२ साल अत्यन्त व्यस्त वर्षका रुपमा बित्यो। राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय प्रतियोगिताहरूको सहभागितामा व्यस्त रहेका नेपाली क्रिकेट खेलाडीहरूले यसपालि तेस्रोपटक 'टी ट्वान्टी' विश्वकपमा सहभागिता जनाउनुलाई वर्षकै महत्वपूर्ण उपलब्धि मानिएको छ। नेपालले विश्वकपमा समग्रमा सुखद नतिजा हासिल गर्न नसके पनि विभिन्न खेलमा उचित मुकाबिला गर्न पछि नपरेको महसुस गरिएको थियो।

नेपाली क्रिकेट टोलीका केही खेलाडीले व्यक्तिगत रुपमा उल्लेखनीय खेल प्रदर्शन गरेका थिए। तीन खेलमा हारेर प्रतियोगिताबाट बाहिरिसकेको नेपाली टिमले स्कटल्याण्डलाई सात विकेटले पराजित गरेर निरास भएका क्रिकेट प्रेमीहरूलाई पुनः उत्साहित बनाएको थियो। स्कटल्याण्डविरुद्ध विष्फोटक ब्याटिङ गरेर दिपेन्द्रसिंह ऐरीले मुलुककै लागि पहिलोपटक विश्वकपमा म्यानअफ दि म्याच पुरस्कार पाउनु भएको थियो। यसअघि विश्वकपको पहिलो खेलमै नेपाली टोली क्रिकेटको जन्मदाता तथा दुईपटक विश्व विजेता बनिसकेको इङ्ग्ल्याण्डलाई कडा चुनौती दिँदै चार रनको अन्तरले मात्र पराजित भएको थियो। त्यो ऐतिहासिक खेलले क्रिकेटप्रेमी दर्शकहरूको मन जितेको थियो। उक्त खेलमा नेपाली खेलाडीहरूको उच्च मनोबलको अन्तरराष्ट्रिय टेलिभिजन प्रत्यक्ष प्रसारणका कमेण्टेटरहरूले खुलेरै प्रशंसा गरेका थिए।

नेपाली टिमले यस वर्ष विश्वमै शक्तिशाली टिमको रुपमा परिचय बनाएको वेष्ट इण्डिजलाई 'टी ट्वाण्टी' त्रि-दिवसीय क्रिकेट शृङ्खलामा पराजित गरेर उपाधि हात पार्नुलाई पनि महत्वपूर्ण उपलब्धि मानिएको छ। संयुक्त अरब इमिरेटसको सारजहाँमा भएको उक्त शृङ्खलामा नेपालले तीनमध्ये दुई खेल जितेको थियो। यसबाहेक अन्य विभिन्न मुलुकका टिमसँग भएको जित पनि प्रशंसनीय छ।

करोडौं कमाइ

नेपालमा व्यावसायिक खेलको विकासका लागि महत्वपूर्ण माध्यमका रुपमा छोटै समयमा स्थापित हुन सफल नेपाल प्रिमियर लिग एनपिएल क्रिकेटको दोस्रो संस्करणमा नेपाल क्रिकेट सङ्घ क्यानले रु ४७ करोड ३६ लाखभन्दा बढी आम्दानी गर्नुलाई नेपालमा क्रिकेटको बढ्दो लोकप्रियतासँग तुलना गर्न सकिन्छ। निजी क्षेत्रको करोडौं लगानीमा बनाइएका फ्रेन्चाइज टिमहरूमा स्वदेश तथा विदेशका खेलाडीहरूको एकसाथ सहभागिता सो प्रतियोगिताको विशेषता रहेको थियो।

एनपिएलमा सहभागी प्रत्येक टिमले ठूलो लगानी गरी विश्व क्रिकेट जगतमा आफ्नो पहिचान बनाइसकेका खेलाडीहरूलाई भित्र्याएका थिए। स्वदेशी खेलाडीहरूले समेत लाखौं रुपैयाँ पारिश्रमिक लिएर खेल्ने मौका पाएका थिए। यस्तो व्यावसायिक अभ्यास फुटबल, भलिबल, कबड्डीजस्ता खेलमा समेत हुँदै गएका छन्। आगामी दिनमा बढाउँदै अन्य खेलमा समेत यस्तो व्यावसायिक अभ्यास विस्तार गर्न सकिएको खण्डमा नेपालमा खेलेर बाच्न सकिने अवस्थाको सिर्जना गर्न केही हदसम्म कम गर्न सहयोग पुग्न जानेछ। यसले आगामी दिनमा खेलाडीहरू रोजगारका लागि विदेशिने क्रम कम गर्न सहयोग गर्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। रु २१ करोडभन्दा बढी खर्च भएको एनपिएल क्रिकेटबाट मात्र क्यानलाई नौ करोड रुपैयाँभन्दा बढी बचत गर्ने मौका मिलेको छ।

पूर्वाधार तयार

काठमाडौंको कीर्तिपुरस्थित क्रिकेट रङ्गशालाको स्तरोन्नति पनि यस वर्षको खेलकुदको उपलब्धि मानिएको छ। यसबाट मैदानस्तरीय हुनुका साथै दर्शकहरूको सिट क्षमतासमेत बढ्न गएको छ। राति पनि फ्लडलाइटको प्रकाशमा क्रिकेट प्रतियोगिता सञ्चालन हुनु अर्को ऐतिहासिक काम भएको छ।

नेपालमा अब अन्तरराष्ट्रियस्तरका क्रिकेट प्रतियोगिता राति पनि सञ्चालन गर्न सम्भव भएपछि आगामी दिनमा नेपाल अन्तरराष्ट्रिय क्रिकेट प्रतियोगिता आयोजनाको लागि उपयुक्तस्थलका रुपमा विकास हुँदै जाने अपेक्षा गरिएको छ। दशौं हजार दर्शकलाई बस्ने सिटको व्यवस्था हुनुले धुले चौरमा बसेर क्रिकेट हेर्ने बानी परेका नेपाली दर्शकहरूलाई निकै राहत मिलेको छ। मूलपानीमा बनाइएको क्रिकेट मैदानमा पनि अन्तरराष्ट्रिय प्रतियोगिताहरू बेलाबखत भइरहेका छन्।

महिलाको सफलता

नेपाली महिला क्रिकेट टोलीले पनि २०८२ सालमा आफूलाई सशक्त टिमका रुपमा प्रस्तुत गरेको थियो। महिला टोलीले पहिलोपटक टि ट्वाण्टी विश्वकप प्रवेशका लागि छनोट प्रतियोगितामा सफलता भने हात पर्न नसके पनि दाबेदारी प्रस्तुत गरेको थियो। महिला क्रिकेट टोली थाइल्याण्डको बैंककमा सन् २०२५ को मे महिनामा भएको एसियाली छनोटमार्फत शीर्ष दुईमा आफ्नो स्थान सुरक्षित गर्न सफल भएको थियो। त्यतिखेर उपविजेता बनेको नेपालले संयुक्त अरब इमिरेटस्लाई पराजित गर्दै विश्वव्यापी छनोटमा आफ्नो स्थान सुरक्षित गरेको थियो।

नेपाली महिला टोलीले टि ट्वाण्टी अन्तरराष्ट्रिय शृङ्खलामा मलेसियालाई उनीहरूकै गृह मैदानमा पराजित गरेर उपाधि जित्न सफल भएको थियो। प्रतियोगितामा सञ्चालन गरिएका पाँच खेलमध्ये नेपालले तीन खेल जितेर उपाधि कब्जामा लिएको थियो।

नेत्रहीन पनि अगाडि

नेपालका नेत्रहीन खेलाडीहरूले क्रिकेटमा छोटै अवधिमा उल्लेखनीय प्रगति गरेका छन्। पुरुष नेत्रहीन खेलाडीहरूले केही वर्षअघि नै विश्वकपसम्म प्रतिस्पर्धा गरिसकेका छन्। नेपाली महिला टोलीले भारततथा श्रीलङ्कामा यसै वर्ष भएको पहिलो नेत्रहीन महिला टि ट्वाण्टी क्रिकेट विश्वकपमा उपविजेता बनेर ऐतिहासिक उपलब्धि हासिल गरेको थियो। नेपाल फाइनलमा भारतसँग सात विकेटले पराजित भएको थियो। कप्तान गीता पौडेलको नेतृत्वमा रहेको उक्त टिमलाई नेपाल क्रिकेट सङ्घले रु १० लाख पुरस्कार प्रदान गरेर प्रोत्साहित गरेको थियो। यस्तै काठमाडौं महानगरपालिकाले टिमका खेलाडीहरूलाई जनही एक लाख नगद पुरस्कार प्रदान गरेको थियो।

करातेमा कीर्तिमान

नेपाली कराते खेलाडीहरूमध्ये सबैभन्दा सफल मानिएकी खेलाडी एरिका गुरुङको दोस्रोपटक विश्वस्तरीय प्रतियोगितामा रजत पदक प्राप्तिबाट २०८२ सालको सुखद अन्त्य हुन पुग्यो। चीनको सिचुवान प्रान्तमा भएको वर्ल्ड कराते फेडेरेशन डब्लु के एफ कराते वान प्रिमियर लिगमा उहाँले दोस्रोपटक रजत पदक पाउनु भएको थियो। काजकिस्तानकी सोफिया बेरुल्तसेभासँग भएको फाइनल प्रतिस्पर्धात्मक भिडन्तमा झिनो अन्तरले एरिकाको पराजय भएको थियो। यसअघि टर्कीको इस्तानबुलमा पनि एरिका सोही प्रतियोगिताको फाइनलमा उही खेलाडीसँग पराजित भएर रजत पदकमा सीमित हुनु परेको थियो। नेपाली कराते खेलाडी एरिका गुरुङले मुलुकलाई केही वर्षदेखि विभिन्न महत्वपूर्ण पदक दिलाउँदै आफूलाई अब्बल कराते खेलाडीका रुपमा प्रस्तुत गर्दै आइरहनुभएको छ। प्रशिक्षक कुशल श्रेष्ठको प्रशिक्षणमा एरिकाले तीन वर्षको अवधिमै विभिन्न महत्वपूर्ण अन्तरराष्ट्रिय पदक जितिसक्नुभएको छ। एरियाले २०८२ सालमा लगातार जित्नुभएको रजत पदक नेपालले कराते खेलमा हालसम्म जितेको सबैभन्दा ठूलो अन्तरराष्ट्रिय उपाधि मानिएको छ। अस्ट्रेलियन ओपन करातेजस्तो प्रतिष्ठित प्रतियोगितामा समेत स्वर्ण पदक जित्न सफल एरिकाले सन् २०२३ मा चीनको हान्झाउमा भएको एसियाली खेलकुदमा रजत पदक जितेर एसियाली खेलकुदमा रजत पदक जित्ने पहिलो नेपाली कराते खेलाडी बन्न सफ हुनुभएको थियो। अन्य केही कराते खेलाडीले पनि यसपालि स्वदेशमा पदक भित्र्याएका थिए।

ताइक्वाण्डोमा सम्मानित

नेपालका ताइक्वाण्डो प्रशिक्षकलाई विश्वस्तरमै सम्मानित गरिएको प्रसङ्ग पनि उल्लेखनीय मानिएको छ। संयुक्त अरब इमिरेटसमा आयोजित विश्व ताइक्वाण्डो गला अवाड्समा नेपाली प्रशिक्षक कविराज नेगी लामालाई पारा ताइक्वाण्डो 'कोच अफ दि इयर सन २०२५' द्वारा सम्मानित गरिएको थियो। प्रशिक्षक लामाकै प्रशिक्षणमा नेपाली खेलाडी पलेशा गोवर्द्धनले पेरिसमा सन् २०२४ मा नेपालको लागि पहिलो पारा ओलम्पिक पदक जित्नुभएको थियो। उहाँकै प्रशिक्षणमा नेपाली खेलाडी रेणु तामाङले सन् २०२५ मा दुबईमा आयोजित युथ एसियन पारा खेलकुदमा कास्य पदक पाउनुभएको थियो। वैदेशिक प्रतिस्पर्धामा ताइक्वाण्डोमा यस वर्ष पनि केही पदक प्राप्त भएका थिए।

बक्सिङको महत्वपूर्ण पदक

विश्व बक्सिङ च्याम्पियनसिपमा नेपालले यसै वर्ष पहिलोपटक पदक जित्न सफल भएको थियो। नेपालले सन् १९६४ मा पहिलोपटक ओलम्पिकमा बक्सिङ तथा एथलेटिक्समा भाग लिएर सहभागिता प्रारम्भ गरेको थियो। नेपालले विश्व बक्सिङ च्याम्पियनसिपमा पनि यसअघि विभिन्न पटक सहभागिता जनाइसकेको छ। तर यसवर्ष नेपालले पदक जित्नु सानो उपलब्धि होइन। संयुक्त अरब इमिरेटसमा भएको आइवा पुरुष विश्व च्याम्पियनसिप बक्सिङमा नेपालका मुक्केबाज चन्द्रबहादुर थापाले पहिलो पटक कास्य पदक जित्न सफल हुनु भएको थियो। ५४ केजी तौल समूहमा मुक्केबाज थापाले अर्मेनिया, इण्डोनेसिया र इरानका खेलाडीलाई पराजित गर्दै कास्य पदकको हकदार बन्नुभएको थियो। विश्व वरियतामा सातौं स्थानमा रहेका कजाकस्तानका खेलाडीसँग उहाँ पराजित हुनुभएको थियो।

४१ वटा विश्वस्तरीय पदक

विसं २०८२ मा नेपालले पहिलोपटक विश्वस्तरीय प्रतियोगितामा अत्यधिक पदक जितेर कीर्तिमान कायम गरेको थियो। श्रीलङ्कामा भएको विश्व पावरलिफ्टिङ च्याम्पियनसिपमा नेपालको तर्फबाट भाग लिएका पुरुष तथा महिला खेलाडीहरूले कुल ४१ वटा पदक जितेर ऐतिहासिक उपलब्धि हासिल गरेको मान्न सकिन्छ। यसमा २६ स्वर्ण, १० रजत तथा पाँच कास्य पदक थिए। नेपाली खेलाडीहरूमध्ये डा जीतेन्द्रकुमार साह र तथा भेषकुमारी अस्लामीले दोहोरो स्वर्ण पदक जित्नुभएको थियो। यस प्रतियोगितामा नेपाली महिला तथा पुरुष दुवै टोली उत्कृष्ट टोली बन्न सफल भएको थियो। प्रतियोगिताका महिला सहभागीहरूमध्ये नेपालको प्रतिनिधित्व गर्नुभएका शर्मिला शाह सिनियरतर्फ तथा कल्पना खत्री जुनियरतर्फ बेष्ट लिफ्टर बन्न सफल हुनु मुलुकको खेलकुदका लागि गौरवमय क्षण थियो। यसबाहेक अन्य केही खेलमा पनि नेपाली खेलाडीहरूले अन्तरराष्ट्रिय सफलता प्राप्त गरेका छन्।

फुटबलमा झेल

२०८२ साल नेपाली फुटबलमा खासै उपलब्धि हासिल हुन नसके पनि नेपाली फुटबल क्षेत्रमा देखिएको आपसी विवाद चर्चामा भने रह्यो। अखिल नेपाल फुटबल सङ्घ (एन्फा) तथा एन्फामा आबद्ध विभिन्न फुटबल क्लबबीचको मनोमालिन्यले फुटबल गतिविधि सञ्चालन हुन पाएन। एन्फाको वर्तमान कार्यसमितिको पदावधि समाप्त हुनुभन्दा अगाडि नै गर्न खोजिएको निर्वाचन विवादको जड थियो, जसले एन्फालाई निलम्बनको स्थितिसम्म लगेको थियो। राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्ले एन्फालाई तीन महिनाका लागि निलम्बन गरेपछि नेपाललाई फिफाले नै निलम्बन गर्नसक्ने स्थिति सिर्जना हुनु मुलुकको फुटबल विकासका लागि उचित होइन।

फिफाले एन्फालाई निलम्बन गरेमा नेपालको फुटबल विकासका लागि प्राप्त हुँदै आएको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगको ढोका पनि बन्द हुन जानेछ। त्यसपछि नेपाल विश्वको फुटबल गतिविधिबाट स्वतः टाढिने सम्भावना आकलन गर्न सकिन्छ, जसको असर दीर्घकालीन रुपमा पर्न जाने निश्चित छ। एन्फाभित्रकै आपसी विवादकै कारण नेपाली महिला राष्ट्रिय फुटबल टोलीले थाइल्याण्डमा आयोजित फिफा सिरिज-२०२६ अन्तर्गत अन्तरराष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण सिरिज खेल्ने अवसर गुमाएको थियो। परिषद् तथा एन्फाबीचको विवाद तथा दशरथ रङ्गशालाको खराब अवस्थाको कारण एसियाली फुटबल महासङ्घले एएफसी एशियाकप २०२७ को छनोट खेल नेपालमा नगरी लाओसमा सारेको थियो। यसअघि नेपाल र हङकङबीचको मैत्रीपूर्ण खेल पनि नेपालमा हुन सकेको थिएन।

लिग स्थगितपछि अन्योल

नेपालमा लामो समयदेखि शहीद स्मारक लिग फुटबल प्रतियोगिताको आयोजना हुँदै आइरहेको थियो। समग्र मुलुककै फुटबल विकासमा यस्ता महत्वपूर्ण प्रतियोगिताको योगदान रहेको छ। धेरै समय अवधिसम्म सञ्चालन हुने यस्ता प्रतियोगितामा खेलाडीहरूले धेरै खेलमा आफ्नो खेल कौशल देखाउने अवसर पाउँछन्। मुलुकमा व्यावसायिक खेलको विकासका लागि यसको योगदानलाई नकार्न सकिँदैन। निजी क्षेत्रका नेपाली फुटबल क्लबहरूले खेलाडीहरूलाई खेलेरै बाच्न सकिने अवस्थाको सिर्जना गर्नु सानो पहल होइन। अझ यसमा विदेशी खेलाडीलाई समेत समेटेर खेलको स्तर बढाउन क्लबहरूले प्रयास गरेका छन्।

नेपालमा अझै सम्म खेलकुदमा लगानीका लागि उपयुक्त वातावरण नबनिसकेको अवस्थामा साधन र स्रोत जुटाउनु त्यति सहज छैन। पुरुषहरूको लिग फुटबल लामो समयदेखि सञ्चालन हुँदै आएको तथा हाल महिला लिग पनि सुरु हुनु सकारात्मक मान्न सकिन्छ। यस्तो अवस्थामा पुरुष तथा महिला दुवै लिग स्थगित हुनु उचित होइन। एन्फाले प्राविधिक कारण देखाउँदै लिग स्थगित गरेसँगै लिगमा खेलिरहेका विदेशी खेलाडीहरूको सहभागिता सम्बन्धमा अध्यागमन विभागले चालेको कदमले पनि क्लबहरू अन्योलमा परेका छन्। कुनै पनि विदेशी खेलाडीहरूलाई श्रम स्वीकृति बिना राष्ट्रिय लिगमा खेलाउन नपाइने भएपछि ती खेलाडीहरूको निरन्तरताको समस्या उत्पन्न भएको छ।

साम्भाप्रतिको सद्भाव

नेपाली महिला राष्ट्रिय फुटबल टोलीकी कप्तान सावित्रा भण्डारी साम्भाको घुँडामा लागेको गम्भीर चोटको उपचारका लागि फुटबलप्रेमीहरूले देखाएको सद्भाव पनि यो वर्ष चर्चित भयो। साम्भाले आफ्नो उपचारका लागि सहयोग गर्न आग्रह गर्नुभएको २४ घण्टाभित्रै मुलुक तथा विभिन्न देशबाट आवश्यक रकम जुटेको थियो। उहाँको उपचारका लागि नेपाली बैंक खातामा रु एक करोडभन्दा बढी रकम तथा विदेशी प्लेटफर्ममा रु ४५ लाख जम्मा भएको थियो। साम्भाले आफू अझ मजबुत भएर फर्किएर नेपाली जर्सीमा देशका लागि जित्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभएको छ। साम्भा यसअघि फ्रान्समा स्थानीय क्लबसँग आबद्ध रहनुभएको थियो। नेपाली टिमको नेतृत्व सम्हालिसक्नुभएकी एन्जिला सुब्बा तुम्बापो ग्रिस तथा रेखा पौडेल साउदी अरेबियामा खेलिसक्नुभएको छ। जोर्डनमा व्यावसायिक खेल खेलेर आफ्नो क्लबलाई उपाधि दिलाउन सफल प्रिति राई पछिल्लोपटक कम्बोडियाको क्लबसँग आबद्ध हुनुभएको छ।

ओलम्पिक कमिटीको तालाबन्दी

ललितपुरको सातदोबाटोस्थित नेपाल ओलम्पिक कमिटीको कार्यालयमा लामो अवधिसम्म ताला लगाइएको घटनाले पनि २०८२ सालमा नेपाली खेलकुद जगतलाई तरङ्गित गरेको थियो। नेपाली खेलकुदको आधिकारिक निकाय राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् तथा अन्तरराष्ट्रिय खेलकुदमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने नेपाल ओलम्पिक कमिटीबीच यसअघि पनि विवाद भएका थिए तर यसपालिको विवादले जापानमा आगामी सेप्टेम्बरमा हुने एसियाली खेलकुदमा नेपालको सहभागिता झण्डै गुमेको थियो। अहिले दुवै पक्षबीच विवाद समाधान भई एसियाली खेलकुदमा नेपालको

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

जलवायुजन्य जोखिम यथावत्

प्रगति ढकाल

काठमाडौं, १ वैशाख (रासस) ।

विक्रम संवत् २०८१ मा जलवायुजन्य विपद्ले निम्त्याएका घटनाले चिन्ता बढाएको थियो, यस वर्ष पनि यस्ता घटना रोकिएनन् ? २०८१ साउन ३२ गतेको दिउँसो साढे १:०० बजे सोलुखुम्बु जिल्लास्थित खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिकाको थामेमा अचानक लेदोसहित आएको बाढीले गाउँ नै बगरमा परिणत गराएको थियो ।

खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिकाकी उपाध्यक्ष टासील्हामु शेर्पाका लागि फेरि पनि कुन दिन हिमपहिरोको जोखिममा पर्नुपर्ने हो भन्ने चिन्ताले सताउन छाडेको छैन । २०८१ को जलवायुजन्य घटनाको आलो घाउ बाँकी छँदा नै गत असार २४ गते रसुवाको ल्हेन्दे खोलामा अर्को हिउँ पहिरोले एक्कासि ल्याएको बाढीले सबैलाई झस्कायो ।

बिहान-बेलुकाको सामान्य जीवन बिताइरहेका स्थानीयका लागि त्यो दिन अचानक भय र पीडामा बदलियो । केही घण्टामै पानीको बहाव यति तीव्र भयो कि कसैले भाग्ने, कसैले बच्ने मौका नै पाएनन् । उक्त घटनाका कारण १९ जना बेपत्ता छन् भने सात जनाले ज्यान गुमाइसकेका छन् ।

जल तथा मौसम विज्ञान विभागका बाढीविद् विनोद पराजुलीका अनुसार 'सुप्राग्लेशियर' ताल फुटेर अचानक बाढी आएपछि धनजनको क्षति भएको हो ।

"यो क्षति टार्न सकिन्थ्यो । यदि समयमै पूर्वसूचना पुगेको भए मानिसहरूले ज्यान गुमाउनुपर्ने अवस्था आउँदैनथ्यो होला । अहिले नदीहरूमा पानीको सतह नाप्ने सेन्सरहरू जडान गरिएका हुन्छन्, जसले पानी बढेको जानकारी तुरुन्तै प्रणालीमा पठाउँछ," उहाँ भन्नुहुन्छ, "त्यसको आधारमा जोखिमको अनुमान गरेर सम्बन्धित निकाय र स्थानीय तहसम्म सूचना पुऱ्याइन्छ ।"

उहाँका अनुसार हिमाली क्षेत्रमा रहेका यस्ता तालहरू पछिल्ला वर्षहरूमा झन् जोखिमपूर्ण बन्दै गएका छन् । "जलवायु परिवर्तनका कारण हिउँ पग्लिने दर बढ्दै जाँदा, यस्ता तालहरू कमजोर बन्छन् र सानो कारणले पनि फुट्न सक्छन्," पराजुली भन्नुहुन्छ । त्यस्तैले रसुवामा भएको घटना आकस्मिक विपद् मात्र होइन, बदलिँदो वातावरणको सङ्केत रहेको भन्दै विज्ञहरूले चिन्ता जनाउँदै आइरहेका छन् ।

यदि त्यस दिन कुनै भारी वर्षा भएको भए मानिसहरू सतर्क हुन सक्थे । सरकारले पनि उच्च सतर्कता अपनाउन भन्दै सूचना दिन सक्थ्यो । सरकारी निकायले आवश्यक मात्रामा पूर्वतयारीहरू गर्न सक्थे । तर त्यस दिनको पछिल्लो २४ घण्टाको अवधिमा नेपाल-चीन सीमाबाट नजिकमा रहेको रसुवास्थित क्यान्जिङ मौसमी केन्द्र र रसुवास्थित धुन्चे मौसमी केन्द्रमा फाटफुट मात्र वर्षा मापन भएको बताउनुहुन्छ, विभागका मौसमविद् सञ्जीव अधिकारी । "त्यो दिन त्यति ठूलो बाढी नै जाने गरी दुवैतर्फ ठूलो वर्षा भएकै थिएन । न्यूनचापीय रेखा पनि सरदर आसपासमा थियो, पहिला त कारण पनि थाहा थिएन । पछि मात्रै थाहा भयो हिमताल फुटेको रहेछ," उहाँ भन्नुहुन्छ ।

खडेरी बढ्यो धान उत्पादन घट्यो

वर्खे धान रोप्ने समयमा खडेरी परेपछि यसपटक धान उत्पादनमा पनि कमी आएको मन्त्रालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ । विशेषगरी कोशी र मधेस प्रदेशमा परेको खडेरीका कारण उत्पादनमा कमी आएको हो । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका सहसचिव एवं प्रवक्ता डा जानुका पण्डितका अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धान बाली भित्र्याइएको कुल क्षेत्रफल १४ लाख २० हजार ६३६ हेक्टर क्षेत्रफल रहेको थियो । चालु आव मा ३.८ प्रतिशतले घटेर १३ लाख ७६ हजार ८७२ हेक्टर क्षेत्रफल कायम रहेको मन्त्रालयको अनुमान छ ।

यसैगरी, आव २०८१/८२ मा ५९ लाख ५५ हजार ४७६ मेट्रिक टन उत्पादन भएकामा चालु आवमा ४.२० प्रतिशतले कमी भई ५७ लाख पाँच हजार १२६ मेट्रिक टन उत्पादन भएको मन्त्रालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ ।

यसैगरी, उत्पादकत्व गत आवमा ४.१९ मेट्रिक टनप्रति हेक्टर रहेकोमा आव २०८२/८३ मा उत्पादकत्व १.१६ प्रतिशतले घट्ने देखिएको छ ।

"यसैगरी, मधेस प्रदेशमा विशेषगरी धान लगाउने समयमा परेको खडेरीका कारण धान लगाएको क्षेत्रफलमा कमी आई धानको क्षेत्रफल घटेको हुँदा समग्रमा धान बालीको क्षेत्रफलमा कमी आएको हो," उहाँले भन्नुभयो, "यस आर्थिक वर्षमा उन्नत बीउबिजन र मलखादको पर्याप्त उपलब्धता हुँदाहुँदै पनि प्रतिकूल मौसमका कारण उत्पादकत्वमा केही कमी आएको छ । धान बालीको क्षेत्रफल र उत्पादकत्वमा कमी भएका कारण चालु आवमा समग्र धान उत्पादनमा कमी आएको छ ।"

प्रवक्ता पण्डितका अनुसार धान बालीको क्षेत्रफलमा कमी आउनुमा मुख्यगरी पहाडी क्षेत्रमा देखिएको बसाइँसराइ, युवाहरूको विदेशप्रतिको आकर्षण एवं फलफूल तथा नगदेबालीको क्षेत्रफलमा भएको वृद्धि छन् भने तराई एवं सहरी क्षेत्रमा वृद्धि भइरहेको आप्रवासन, जमिनको औद्योगिक एवं अन्य भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा प्रयोग जस्ता कारणले धानबालीको क्षेत्रफलमा केही कमी आएको छ ।

सरकारको पूर्वसूचना र पूर्वतयारी भने प्रशंसनीय

विसं २०८२ को वर्ष समीक्षा गर्दै गर्दा ०८१ लाई पनि तुलना गरेर हेरौं । वर्ष ०८१ को असोजमा भ्याप्ले खोलामा आएको पहिरोका कारण यात्रुवाहक बस नै पुरिँदा ३५ भन्दा बढीको ज्यान गएको थियो । रातिको समयमा पहिरो खस्दा बुटवलबाट काठमाडौंका लागि छुटेको लु१ज ४५७८ नम्बरको माइक्रोबस, गोरखाबाट काठमाडौंका लागि हिँडेको ना४ख २२७० नम्बरको बस, चितवनबाट काठमाडौंका लागि हिँडेको बा३ज १३४५ नम्बरको माइक्रोबस पहिरोले पुरिएको अवस्थामा भेटिएको थियो ।

गत वर्ष पनि जल तथा मौसम विज्ञान विभागले अति भारी वर्षा हुने र सकेसम्म यात्रा गर्न नहुने भन्दै पूर्वसूचना जारी गरेर सचेत गराएको थियो । विभागको सूचनालाई अन्य सरकारी संयन्त्रले नै विश्वास गरेन । सूचनाको बेवास्ता गऱ्यो । न यात्रुहरूले पत्याए, न सवारीधनीहरूले सूचनाको विश्वास गरेर केही दिन सवारीसाधन बन्द गर्न सके । यस वर्षजस्तो न त कडाइका साथ सवारीसाधन आवागमनमा रोक लगाइयो । गत वर्ष सरकार विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वतयारीमा चुकेकै थियो ।

सो वर्ष काठमाडौं उपत्यकालाई नै बाढीले डुबायो । काठमाडौंवासीले नसोचेको विपद् बेहोर्नुपऱ्यो । काठमाडौं उपत्यकालगायत मुलुकका अधिकांश स्थानमा भारी वर्षाले ल्याएको विपद्ले अझै पनि कैयौंलाई तर्साइरहेको छ । राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको तथ्याङ्कअनुसार तीन दिनको अवधिमा २५० जनाले ज्यान गुमाए । १८ जना अझै बेपत्ता छन् भने १७८ जना घाइते भएका छन् । राम्रो पूर्वतयारी भएको भए यो अप्रिय घटना हामीले सामना गर्नुपर्ने थिएन कि भन्ने प्रश्न उठेको थियो ।

वर्ष ०८१ मा सरकारको आलोचना बढिरहेको समयमा वर्ष ०८२ मा भने सरकारले प्रशंसा पायो । वर्ष ०८२ मा नेपालीहरूको महान् चाड दसैंको रमझम सकिनै बाँकी हुँदा सर्वसाधारणहरूको ओहोरदोहोर गर्ने क्रम जारी नै थियो ।

चाडपर्वको उल्लासमय समयमा आएको एउटा सूचनाले आम सर्वसाधारणहरूलाई झस्कायो । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले गत असोज १७ देखि २० गतेसम्म मुलुकका विभिन्न स्थानमा भारीदेखि अति भारी वर्षा हुने, बाढी-पहिरोको जोखिम रहेको भन्दै जो जहाँ छ, उही सुरक्षित रहन सन्देश जारी गऱ्यो ।

त्यसपछि अन्य अन्तरसरकारी निकायहरूले विभागको सूचनालाई अनुसरण गर्दै विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारीका लागि जुट्न थाले । भारी वर्षा हुने सम्भावना रहेकाले लामो दूरीका तथा काठमाडौं उपत्यकाभित्र सञ्चालन हुने सवारीसाधन आवागमन आगामी तीन दिनसम्म रोक्ने निर्णय भयो ।

उक्त निर्णयले यस पटक बाढी-पहिरोका कारण सडक यात्रीहरूको ज्यान जान पाएन । भौतिक पूर्वाधारमा क्षति भए पनि विगतमा जस्तो सडकमा यात्रा गरिरहेका यात्रुहरूको धनजनको क्षति हुन पाएन ।

पहिरोको पूर्वसूचनाको अभावले मानवीय क्षति

वर्ष ०८२ मा पनि जल तथा मौसम विज्ञान विभागले बाढीको प्रभाव पर्ने सम्भावित क्षेत्रहरूमा पूर्वसूचना दिएर सर्वसाधारणहरूलाई सुरक्षित स्थानमा बस्न सहयोग गऱ्यो । तर बाढीको जस्तै पहिरोको पनि पूर्वसूचना प्रणालीको विकास नभएकै कारण पछिल्ला वर्षहरूमा पहिरोबाट हुने धनजनको क्षति बढ्दै गएको बताउनुहुन्छ पहिरोविद् डा सुवोध ढकाल ।

इलाम जिल्ला प्रशासन कार्यालयको तथ्याङ्कअनुसार पहिरोका कारण ०८२ को असोज १७ देखि २० गतेसम्मको अवधिमा इलाममा ३७ जनाले ज्यान गुमाए । सूर्योदय नगरपालिका-१ मानेभञ्ज्याङमा पाँच जना, इलाम नगरपालिका-६ घोसमा छ जना, माइसेबुङ गाउँपालिका-१ मा तीन जना, देउमाई नगरपालिका-५ मा आठ जना, जोगमाई गाउँपालिकामा आठ जना, सन्दकपुर गाउँपालिकामा ६ जना र फाकफोकथुम गाउँपालिकामा एक जनाको ज्यान गएको कार्यालयको तथ्याङ्क छ ।

"नेपालजस्तो भौगोलिक मुलुकमा पहिरोको बर्सेनि जोखिम छ । कतिपय स्थानमा पुराना पहिरोमा बस्ती बसेका छन् । पुराना पहिरो दोहोरिएर जाने सम्भावना हुन्छ । त्यसर्थ, पहिरोको जोखिम भएको बस्ती तत्काल सुरक्षित स्थानमा सार्नुपर्छ," ढकाल भन्नुहुन्छ, "नभए आगामी वर्षहरूमा पनि जोखिम बढ्ने छ ।"

झन्डै पाँच सयले गुमाए ज्यान

चालु आर्थिक वर्ष २०८२ वैशाख १ गतेदेखि चैत ३० गतेसम्मको समग्र तथ्याङ्कले विपद् जोखिमको भयावह चित्र प्रस्तुत गरेको छ । गृह मन्त्रालयअन्तर्गत राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार सो अवधिमा देशभर सात हजार ७१६ वटा विपद् घटना दर्ता भएका छन् । ती घटनामा ४९६ जनाको मृत्यु, ३८ जना बेपत्ता तथा एक हजार ९९१ जना घाइते भएका छन् भने एक लाख ३६ हजार ९३ परिवार प्रभावित भएका छन् ।

विपद्का प्रकारअनुसार आगलागी सबैभन्दा धेरै तीन हजार ७३८ घटनासहित अग्रस्थानमा रहेको छ, जसबाट १०६ जनाको मृत्यु भएको छ । पहिरोका ६२४ घटनामा ७६ जनाको ज्यान गएको छ भने पाँच जना बेपत्ता र ९२ जना घाइते भएका छन् । बाढीका २२९ घटनामा ३९ जनाको मृत्यु भएको तथ्याङ्क छ ।

यसैगरी, हावाहुरी, भारी वर्षा, लेक लाग्ने, हिमपहिरो, डुबान, शीतलहर, महामारीलगायत अन्य विपद्ले पनि जनधनमा क्षति पुऱ्याएका छन् । हिमपहिरोका कारण ६ जनाको मृत्यु भयो भने पाँच जना बेपत्ता भएको प्राधिकरणको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ । प्राधिकरणका अनुसार हावाहुरीका कारण १३ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । लेक लागेर ४१ जनाको मृत्यु भएको छ ।

त्यस्तै, चट्याङका ४२६ घटनामा ४८ जनाको मृत्यु भएको छ भने ३१२ जना घाइते भएका छन् । सर्पदंशका ६२७ घटनामा १०१ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । जनावर आक्रमणका ५१६ घटनामा ५७ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ ।

विशेषगरी आगलागी, सर्पदंश र चट्याङजस्ता घटनाले मानवीय क्षतिमा उल्लेख्य योगदान पुऱ्याएको प्राधिकरणको विश्लेषण छ । यस्ता घटनामा जनचेतना, पूर्वतयारी र स्थानीय तहको सक्रियता अझै कमजोर देखिएको सङ्केत गरिएको छ ।

प्रदूषण र वन डढेलो नियन्त्रणमा सुधार

जलवायु तथा विपद् व्यवस्थापनविद् डा धर्मराज उप्रेतीले वर्ष २०८२ लाई जलवायु दृष्टिकोणले सकारात्मक र नकारात्मक दुवै पक्ष समेटिएको वर्षका रूपमा व्याख्या गर्नुहुन्छ । "खडेरी, बाढी, पहिरो, हिमपहिरोजस्ता केही विपद्का घटनाहरू भए । तर यस वर्ष प्रि-

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

विश्व समाचार

अमेरिका-इरान वार्तामा गति, पाकिस्तानको नयाँ प्रस्ताव

इस्लामाबाद, १ वैशाख (रासस/एपी) ।

अमेरिका र इरानबीच जारी कूटनीतिक संवादले केही प्रगति गरेको सङ्केत देखिएपछि पाकिस्तानले दोस्रो चरणको वार्ताका लागि नयाँ प्रस्ताव अघि सारेको छ । क्षेत्रीय तनाव बढिरहेका बेला यस्तो पहललाई सम्भावित समाधानतर्फको महत्त्वपूर्ण कदमका रूपमा हेरिएको छ ।

अमेरिकी उपराष्ट्रपति जेडी भान्सले हालै इरानसँगको वार्तामा 'केही प्रगति' भएको बताएका थिए भने अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले पनि 'अर्को पक्ष वार्ताका लागि इच्छुक रहेको' प्रतिक्रिया दिनुभएको थियो । यही पृष्ठभूमिमा पाकिस्तानले इस्लामाबादमै अर्को चरणको वार्ता आयोजना गर्ने प्रस्ताव अघि सारेको हो ।

पाकिस्तानी अधिकारीहरूले नाम गोप्य राख्ने सर्तमा दिएको जानकारीअनुसार यो प्रस्ताव दुवै पक्षको सहमतिमा मात्र अघि बढ्नेछ । उनीहरूले एकपटकको वार्ताभन्दा निरन्तर कूटनीतिक प्रक्रियामार्फत समाधान खोज्नुपर्नेमा जोड दिएका छन् । यसैबीच, मध्यपूर्वमा तनाव थप चर्किने सङ्केत देखिएका छन् । लेबनानस्थित सशस्त्र समूह हिज्बुल्लाहका एक वरिष्ठ अधिकारीले अमेरिका-लेबनान-इजरायलबीच सुरु हुन लागेको वार्ताबाट हुने कुनै पनि सम्झौता नमान्ने चेतावनी दिएका छन् । यसले वासिङटनमा सुरु हुने प्रत्यक्ष लेबनान-इजरायल वार्तालाई चुनौतीपूर्ण बनाएको छ ।

लेबनानका अधिकारीहरू भने इजरायलसँगको युद्धविराम सम्भव बनाउन आशावादी देखिएका छन् । हालसम्म उक्त द्वन्द्वमा कम्तीमा दुई हजार ८९ जनाको ज्यान गएको बताइएको छ । तर इजरायली प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतान्याहूले तत्काल युद्धविरामभन्दा हिजबुल्लाहको निशस्त्रीकरण र दीर्घकालीन शान्ति सम्झौतामा जोड दिनुभएको छ । यता, अमेरिकाद्वारा इरानी बन्दरगाहहरूमा गरिएको नाकाबन्दी र त्यसप्रति इरानको कडा प्रतिक्रिया दिने चेतावनीले विश्व अर्थतन्त्रमा समेत प्रभाव पार्न थालेको छ । यसले तेल आपूर्ति र समुद्री मार्गहरू, विशेषगरी होर्मुज जलडमरूमध्य, जोखिममा पर्ने चिन्ता बढाएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पनि कूटनीतिक पहल तीव्र भएका छन् । स्पेनका प्रधानमन्त्री पेड्रो सान्चेजले चीनलाई विश्वस्तरीय वार्ताकारको भूमिकामा अझ सक्रिय हुन आग्रह गर्नुभएको छ । चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिङसँगको भेटपछि उहाँले इरान र युक्रेनजस्ता द्वन्द्व समाधानमा चीनको भूमिका निर्णायक हुन सक्ने धारणा व्यक्त गर्नुभयो । जर्मनीका चान्सलर फेडरिक मर्जले पनि इजरायल-लेबनान प्रत्यक्ष वार्तालाई समर्थन गर्दै दक्षिण लेबनानमा शत्रुता अन्त्य गर्न आह्वान गर्नुभएको छ । साथै, उहाँले अमेरिका-इरानबीच कूटनीतिक सहमति कायम गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ ।

यसैक्रममा, चीनले मध्यपूर्वमा दीर्घकालीन शान्तिका लागि चार बुँदे प्रस्ताव अघि सारेको छ, जसमा सार्वभौमसत्ताको सम्मान, अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको पालना र शान्तिपूर्ण सहअस्तित्वलाई प्राथमिकता दिइएको छ । कूटनीतिक प्रयासहरू बढेसँगै विश्व बजारमा पनि प्रभाव देखिएको छ । अमेरिका-इरान वार्ता अगाडि बढ्ने अपेक्षाले तेलको मूल्य घटेको छ भने एसियाली सेयर बजारमा सुधार देखिएको छ ।

अमेरिकी सैनिकलाई कारबाहि गर्न राष्ट्रसङ्घलाई इरानको आग्रह

तेहरान (इरान), १वैशाख (रासस/एएनआई) ।

संयुक्त राष्ट्रका लागि इरानी राजदूत अमिर सइद इरवानीले अमेरिकी सैनिकले इरानी सार्वभौमसत्ताको उल्लङ्घन गरेको विषयको निन्दा गर्दै संयुक्त राष्ट्रसङ्घलाई अमेरिकी सैनिकलाई कारबाही गर्न आग्रह गरेको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसङ्घका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेस र संयुक्त राष्ट्रसङ्घको सुरक्षा परिषद्का अध्यक्षलाई पठाएको पत्रमा इरवानीले अमेरिकाको कदमलाई क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति र सुरक्षालाई खतरामा पार्ने आक्रमक कार्य भन्दै निन्दा गर्नु भएको छ । सैनिक नाकाबंदी लागू गर्नु इस्लामिक गणतन्त्र इरानको सार्वभौमिकता र क्षेत्रीय अखण्डताको घोर उल्लङ्घन भएको उहाँले बताउनु भएको छ । गत अप्रिल -१२ मा युएस सेन्ट्रल कमाण्ड (सेन्टकम) द्वारा सार्वजनिक रूपमा सैनिक आतंकवादको घोषणा गरिएको थियो ।

उहाँले अमेरिकाले संयुक्त राष्ट्रको बडापत्रको धारा- २, अनुच्छेद ४ को उल्लङ्घन गर्दै आतंकवाद घोषणा गरेको बताउनु भएको छ । उहाँले अवैध नाकाबंदीले समुद्र सम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको उल्लङ्घन गरेको बताउनु भएको छ । इरानी बन्दरगाहहरूमा आउने र जाने समुद्री यातायात रोक्ने प्रयास गरेर, अमेरिकाले इरानको सार्वभौम अधिकारको प्रयोगमा हस्तक्षेप गरिरहेको र अन्तर्राष्ट्रिय कानून अनुसार तेस्रो राज्यहरूको अधिकार र वैध समुद्री व्यापारको उल्लङ्घन गरिरहेको पत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

इरानले अमेरिकाको अवैध कार्यलाई अस्वीकार र निन्दा गर्दै आफ्नो सार्वभौमिकता, क्षेत्रीय अखण्डता र राष्ट्रिय हितहरूको रक्षा गर्न आवश्यक उपायहरू गर्ने आफ्नो "अन्तर्निहित अधिकार" राख्ने बताएको छ । उहाँले अमेरिकाले अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा गैर जिम्मेवारपूर्ण कार्य र क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति र सुरक्षामा गलत प्रभावहरू लगायत यसका सबै परिणामहरूको लागि पूर्ण जिम्मेवारी वहन गर्नु पर्ने बताउनु भएको छ ।

तत्काल अन्तर्राष्ट्रिय हस्तक्षेपको आह्वान गर्दै, इरानी दूतले संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषदलाई नाकाबंदीको निन्दा गर्न र तनाव रोक्न कदम चाल्न आग्रह गर्नु भएको छ । इरवानीले संयुक्त राष्ट्र सङ्घलाई सम्बोधन गर्दै लेखेको पत्रमा इरान विरुद्ध अमेरिकाको निरन्तर अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको उलङ्घन गरेको विषय उजागर गर्नु भएको छ ।

यसैबीच, अमेरिकी सेनाले हाल मध्य पूर्वमा कम्तिमा १५ वटा लडाँकु जहाजहरूको उपस्थिति कायम राखेको छ, राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको आदेश पछि सेनाले इरानको बन्दरगाहहरूको समुद्री नाकाबंदीमा भाग लिन सक्ने अमेरिकी अधिकारीलाई उद्दृत गर्दै सिएनएनले रिपोर्ट गरेको छ । यसअघि पाकिस्तानमा भएको वार्तामा कुनै सहमति हुन नसकेपछि अमेरिकी राष्ट्रपतिले इरानी बन्दरगाहहरूमा नौसैनिक नाकाबंदी लगाएको जनाइएको छ ।

अनुसन्धान भइरहेका विषयमा भ्रामक सूचना प्रकाशन नगर्न प्रहरीको अनुरोध

काठमाडौं, १ वैशाख (रासस)। जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौंले दर्ता भएर अनुसन्धान जारी रहेका घटनाका सम्बन्धमा भ्रामक, अप्रमाणित सूचना सृजना गरी प्रसारण/प्रकाशन नगर्न अनुरोध गरेको छ।

परिसरका प्रवक्ता प्रहरी उपरीक्षक पवनकुमार भट्टराईले दर्ता भएको ज्यानसम्बन्धी कसूरका आरोपी पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखकउपर सम्मानित सर्वोच्च अदालतको परमादेश र जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंको निर्देशनमा माथवर व्यक्तिको जमानीमा राखेर अनुसन्धान भइरहेको जनाउँदै त्यस विषयमा भ्रामक सूचना सिर्जना र प्रसारण/प्रकाशन नगर्न सबैलाई अनुरोध गरिएको बताउनुभयो।

उहाँले मंगलबारै एक विज्ञप्ति जारी गरी 'ओली-लेखकको अनुसन्धानमा भेल ?' भन्ने शीर्षकमा एक युट्युब च्यानलमा श्रव्यदृश्य सामग्री प्रकाशन भएकाले त्यसमा अभिव्यक्त धारणा र सूचनामा ध्यानाकर्षण भएको जनाउनुभएको छ।

परिसरले मंगलबार जारी गरेको सूचनामा भनिएको छ, "स्वतन्त्र, विधिसम्मत र सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंको कानुनी रायपरामर्शमा अनुसन्धान भइरहेकामा जिम्मेवार प्रहरी अधिकृतलाई जोडेर अनर्गल तथा भ्रामक सूचना सम्प्रेषण हुँदा जनमानसमा गलत जानकारी प्रवाह भएकाले भ्रामक, अप्रमाणित सूचना सृजना एवं प्रसारण/प्रकाशन नगर्न हुन सम्बन्धित सबैमा हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।"

सीमा अपराध नियन्त्रणमा सहकार्यको प्रस्ताव

काठमाडौं, १ वैशाख (रासस)। नेपालले चीनसँग सीमा क्षेत्रमा हुने आपराधिक क्रियाकलाप नियन्त्रणका लागि सहकार्यको प्रस्ताव गरेको छ। गृहमन्त्री सुधन गुरुङसँग शिष्टाचार भेटका लागि पुगनुभएका नेपालका लागि चिनियाँ राजदूत चाङ माओमिङसँग गृहमन्त्रीले उक्त प्रस्ताव गर्नुभएको हो।

त्यसक्रममा राजदूत माओमिङले सीमा अपराध रोकथाम गर्ने नेपालको प्रस्तावप्रति चीन सरकार सकारात्मक रहेको बताउनुभयो। उहाँले नेपालका सुरक्षा निकायको क्षमता विकासमा सहकार्य गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभएको गृहमन्त्रीको सचिवालयले जनाएको छ।

सिंहदरबारमा सोमबार भएको भेटमा गृहमन्त्री गुरुङले नेपालमा चिनियाँ सहयोगमा सञ्चालित आयोजना समयमै सम्पन्न गर्नेतर्फ भूमिका निर्वाह गर्न आग्रह गर्नुभयो। उहाँले नेपाल-चीन जोड्ने अन्तरदेशीय रेलमार्ग निर्माण र दुई देशबीच व्यापार सहजीकरणका लागि अनुरोध गर्नुभएको गृहमन्त्रीको सचिवालयद्वारा जारी प्रेस नोटमा उल्लेख छ।

त्यसक्रममा गृहमन्त्री गुरुङले एक चीन सिद्धान्तप्रति नेपालको प्रतिबद्धता दोहोर्‍याउँदै नेपाली भूमिमा चीन विरोधी कुनै पनि गतिविधि हुन नदिने स्पष्ट पार्नुभयो।

हार्दिक शुभकामना

नयाँ वर्ष २०८३ को सुखद अवसरमा सम्पूर्ण शेयर सदस्य, ग्राहक, शुभचिन्तक एवं जिल्लावासीमा सुख, शान्ति, सु-स्वास्थ्य तथा प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

विश्वनाथ मण्डल
अध्यक्ष एवं
जन ज्योति कृषि सहकारी संस्था लि.
राजविराज ९, मलेठ, सप्तरी

हार्दिक शुभकामना

नयाँ वर्ष २०८३ को सुखद अवसरमा सम्पूर्ण शेयर सदस्य, ग्राहक, शुभचिन्तक एवं जिल्लावासीमा सुख, शान्ति, सु-स्वास्थ्य तथा प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

सचिन्द्र दास
अध्यक्ष एवं
जनमुखी बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.
राजविराज, परिवार

हार्दिक शुभकामना

नयाँ वर्ष २०८३ को सुखद अवसरमा सम्पूर्ण शेयर सदस्य, ग्राहक, शुभचिन्तक एवं जिल्लावासीमा सुख, शान्ति, सु-स्वास्थ्य तथा प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

शत्रुधन प्रसाद गुप्ता
अध्यक्ष एवं
नेपाल सहकारी संस्था लि.
राजविराज, परिवार

सलहेश फूलबारीमा ...

असहजता नहोस् भन्नका लागि स्वयंसेवकहरूले सहयोग गरिरहेको मेला समितिका अध्यक्ष चौधरीले जानकारी दिनुभयो। सरकारले यस क्षेत्रलाई नयाँ पर्यटकीय गन्तव्यको सूचीमा सूचीकृत गरे पनि स्थानीयस्तरमा ठोस विकासका कामहरू हुन नसकेको सरोकारवालाहरूले गुनासो गरेका छन्।

जिल्ला उद्योग वाणिज्य सङ्घ सिरहा, लहानका अध्यक्ष प्रदीपकुमार गुप्ताका अनुसार, तीनै तहका सरकार र सम्बन्धित निकायले समन्वय गरी एकीकृत गुरुयोजना बनाएर अघि बढ्नु आवश्यक छ। यसो गर्नसकेमा यो ऐतिहासिकस्थललाई अफ आकर्षक र सुविधायुक्त धार्मिक पर्यटकीय केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्न सकिने उहाँको भनाइ छ।

२०८२ सालको ...

सहभागिता सुनिश्चित भएको छ। आगामी दिनमा पुनः सम्बन्धित निकायहरूबीच आपसी सदभाव बिग्रन नदिन उचित पहल हुनुपर्ने आवश्यकता छ।

रोकिएको राष्ट्रिय खेलकुद

नेपालमा राष्ट्रिय खेलकुदको सुरुआत भएको चार दशक नाघिसकेको छ। तर प्रत्येक दुई-दुई वर्षमा हुनुपर्ने राष्ट्रिय खेलकुद हालसम्म नवौं संस्करणपछि हुन सकेको छैन। नेपाली खेलकुद इतिहासमा सबैभन्दा बृहत् खेलकुद महोत्सव मानिएको राष्ट्रिय खेलकुदको दशौं संस्करण २०८२ सालमा कर्णाली प्रदेशमा आयोजना गर्ने निश्चित गरिएको थियो। यस प्रकारको बृहत् खेलकुदका लागि सो प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा मर्मतसम्भार गरिएको थियो। यसअघि पनि कर्णाली प्रदेशमा निश्चित गरिएको दशौं राष्ट्रिय खेलकुदको मिति सारिएको थियो। यसरी पटकपटक राष्ट्रिय खेलकुद सारिनाले खेलाडीहरूको सक्रिय खेल जीवनलाई प्रभावित पर्न गएको छ।

अन्त्यमा,

२०८२ सालमा नेपाली खेलकुदले सामना गरेका कमी कमजोरीलाई नयाँ वर्ष २०८३ मा सुधार गर्दै विगतका दोहोरिन नदिन नेपालको खेलकुदको जिम्मेवार निकायहरू प्रयत्नशील हुनुपर्ने देखिएको छ। खेलकुदमा राजनीति हुनुहुँदैन। यसका हरेक गतिविधि पारदर्शी ढङ्गबाट अघि बढ्नुपर्छ। दूरगामी सोचबिना खेलकुदको समग्र विकास सम्भव नभएकाले यसलाई स्कूलस्तरदेखि नै जोड्न सरकारले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ। यस्तै ओलम्पिक, एसियाली तथा दक्षिण एसियाली खेलकुदजस्ता महत्वपूर्ण खेलकुद प्रतियोगिता लक्षित गरेर पदक प्राप्तिको दीर्घकालीन योजना बनाउन पनि सम्बन्धित पक्षले प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ।

खेलकुदलाई रोजगारमूलक बनाई नेपालमा खेलेर पनि बाँच्न सकिने स्थितिको सिर्जना गर्न सरकारी अग्रसरता अपेक्षित मानिएको छ। यसो हुनसकेको खण्डमा मुलुकबाट बर्सेनी विदेशमा पलायन भइरहेका खेलाडीलाई रोक्न सकिने अवस्थाको वातावरण बन्न सक्दछ। खेलकुदको समयोचित विकासका लागि सरकारको प्रयासबाट सम्भव नहुने भएकोले निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी नै आजको आवश्यकता हो। *(लेखक खेल पत्रकार हुनुहुन्छ)*

जलवायुजन्य ...

मनसुन अवधिमा राम्रो वर्षा भएकाले वर्ष ०८१ को तुलनामा यस वर्ष वन डढेलो जस्ता घटनामा कमी भएको छ। प्रदूषण पनि कम भएको छ।"

संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय संरचना महासन्धि (युएनएफसिसिसी) का पक्ष राष्ट्रहरूको ३०औं सम्मेलनले अन्तरराष्ट्रिय मञ्चमार्फत नेपालको जलवायुसम्बन्धी धारणा सशक्त रूपमा प्रस्तुत हुनुलाई पनि वर्ष ०८२ को सकारात्मक पाटोका रूपमा टिप्पणी गर्नुभयो।

सगरमाथा संवादले दिएको सन्देश

वर्ष ०८२ मा नै नेपालले नेतृत्व गर्दै आयोजना गरेको सगरमाथा संवादले विश्वव्यापी रूपमा सकारात्मक सन्देश दिन सफल भयो। जहाँ ५० भन्दा बढी देश तथा अन्तरराष्ट्रिय सङ्घसंस्थाहरूको सहभागिता रहेको थियो। नेपालले उठाइरहेको पर्वतीय क्षेत्रका जलवायुजन्य सङ्कटहरूको सन्दर्भमा विश्व समुदायको ध्यान खिच्न सफल भएको वर्षका रूपमा लिन सकिन्छ।

संवादमा 'सगरमाथा कल फर एक्सन' घोषणापत्र सार्वजनिक भएको थियो। उक्त घोषणापत्रमा १.५ डिग्री सेल्सियसको तापक्रम सीमा कायम राख्न आवश्यक उपायहरू प्रस्तुत भए। हिमाललाई विश्वमा चिनाउन सफल भएको भन्दै संवादको प्रशंसा भएको थियो। संवादले धनी राष्ट्रहरूले वित्तीय, प्रविधि र क्षमता विकासमा सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने सन्देश दियो। वन तथा वातावरण मन्त्रालयले जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय खाका (युएनएफसिसिसी) का पक्ष मुलुकहरूको २१औं जलवायु शिखर सम्मेलन (कोप-२१) अन्तर्गत पेरिस सम्झौतामा आधारित भई तेस्रो राष्ट्रिय निर्धारित योगदान (तेस्रो एनडिसी) स्वीकृत पनि यसै वर्ष भयो।

हिमतालका जोखिम पाँच अर्ब अनुदान

वर्ष ०८२ मा नै नेपालले जलवायु वित्त अनुदान पाउने सुनिश्चित भएको छ। केही जलवायुजन्य चुनौती भोगे पनि केही अवसरहरू पनि मिल्नु सकारात्मक पक्षबाट हेर्न सकिन्छ। नेपालले जोखिममा रहेका चार वटा हिमतालको सतह घटाउनका लागि करिब पाँच अर्बको अनुदान पाउने निश्चित भएको हो। गत असार १७ मा हरित जलवायु कोष (जिसिएफ) को पपुआ न्यू गिनीको राजधानी पोर्ट मोरेस्बीमा बसेको ४२औं बोर्ड बैठकले नेपालबाट पेस भएको 'हिमाली जलाधारमा हुने जलवायुजन्य पहिरो र हिमताल विस्फोटको जोखिमबाट धनजनको रक्षा' शीर्षकको परियोजना स्वीकृत गरेको थियो।

नेपाल सरकार, युएनडिपी, स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक सङ्घले एक करोड ३८ लाख अमेरिकी डलर अर्थात् करिब रु दुई अर्ब सहलगानी गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए।

जलवायु परिवर्तन दृष्टिले चिन्ताजनक वर्ष

विश्व मौसम सङ्गठनले सन् २०२५ जलवायु परिवर्तनका दृष्टिले अत्यन्तै चिन्ताजनक वर्षका रूपमा लिएको छ। सङ्गठनका अनुसार विश्वव्यापी रूपमा तापक्रम वृद्धि, चरम मौसमीय घटना र वातावरणीय असन्तुलनले मानव जीवन, कृषि र पारिस्थितिक प्रणालीमा गम्भीर प्रभाव पारेका छन्। सन् २०२५ इतिहासकै सबैभन्दा तातो वर्षमध्ये शीर्ष तीनमा परेको सङ्गठनको तथ्याङ्क जनाउँछ। पछिल्लो दशकभरि लगातार नयाँ तापक्रम रेकर्ड कायम भइरहेको भन्दै विश्वका वैज्ञानिकहरूले चिन्ता जनाएका छन्। यस वर्ष नै अफ्रिका, एसिया र युरोपका विभिन्न क्षेत्रमा व्यापक गर्मीको लहर (हिटवेभ) देखियो, जसले कृषि उत्पादनमा गिरावट ल्यायो। बढ्दो तापक्रमसँगै मानव स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पारेको र खाद्य सुरक्षामा चुनौती बढ्दै गएको तथा जोखिममा रहेका समुदायहरू थप प्रभावित भएको भन्दै वैज्ञानिकहरूले चिन्ता जनाएका छन्।

यस वर्ष पनि जलवायुजन्य सङ्कट बेहोर्नुपर्‍यो। अवसर र चुनौती दुवै समान गर्नुपर्‍यो। नयाँवर्षसँगै नयाँ सरकारले विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकूलको क्षेत्रमा प्रभावकारी काम गर्ने अपेक्षा छ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

इम्प्याक्ट नेपाल प्राथमिक कान उपचार केन्द्र, राजविराजले सम्पूर्ण उपचार सेवाहरू यही मिति २०८२।१०।१२ (26-01-2026) गतेदेखि गीता पेट्रोल पम्प अगाडीको आफ्नै नयाँ भवन इम्प्याक्ट नेपाल ठाको देवी जोगेन्द्र भगत कान उपचार केन्द्र राजविराजबाट अति अत्याधुनिक प्रविधिबाट सुविधा सहित सम्पूर्ण सेवाहरु उपलब्ध गराउने भएको सहर्ष जानकारी गराउँदछौं।

हाम्रो सेवाहरू:
१. दैनिक कान जाँच तथा उपचार
२. विभिन्न आधुनिक मेसिनबाट कानको परिक्षण (PTA, Tympanogram, EUM)
३. कानको सुन्ने मेसिन (Hearing Aid)
४. इन्डोस्कोपी (Endoscopy)
५. कानको शल्यक्रिया (Operation)
६. फार्मेसी सेवा

सम्पर्क : ०३१-५९०००५
९८०४७४२२८०, ९८४२२७०७२४

प्रकाशक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३११५), **सम्पादक :** अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९१७), **सहसम्पादक :** दीपककुमार गुप्ता (९८४१५१३२९९), **लेआउट :** संजय शंखर, **मुद्रण :** न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), **इमेल :** *rajbirajdainik@gmail.com*, **वेबसाइट :** *rajbirajdainik.com.np*